10/02/2019

Βασιλεύουσα: Τα προδομένα τείχη της καρδιάς μας

/ Ορθόδοξες Προβολές

Δεν έπεσαν ποτέ, για περισσότερους από δέκα αιώνες. Και, εάν δεν άνοιγε, τότε, η Κερκόπορτα, ώστε να προδοθούν και να ταπεινωθούν για άλλους τόσους αιώνες, έως σήμερα θα στέκονταν ακέραια, αγέρωχα, μαζί σεμνά στη δύναμη τους και υπερήφανα.

Τα πρώτα τείχη της Πόλης οικοδομήθηκαν από τον Μεγάλο Κωνσταντίνο. Εκτείνονταν από την Προποντίδα και κατέληγαν στον Κεράτιο Κόλπο, κλείνοντας την χερσόνησο από τη Δύση. Η πρώτη αυτή αμυντική γραμμή έχασε γρήγορα τη χρησιμότητά της, καθώς η ραγδαία ανάπτυξή της Βασιλεύουσας, πολύ σύντομα υπερκάλυψε την έκταση που προστάτευε.

Τα νέα, χερσαία τείχη που κτίστηκαν από τον σπουδαίο Αυτοκράτορα Θεοδόσιο τον Β’ και ολοκληρώθηκαν το 412-413, ανταποκρίνονταν στην τοπογραφική εξέλιξη της Πόλης, κάλυπταν πολύ μεγαλύτερη έκταση και αναπτύσσονταν σε δύο γραμμές.

Τα μεσοπύργια του κυρίως τείχους είχαν πάχος 4 μ. και ύψος περίπου 11 μ., έφεραν κατά διαστήματα ισχυρούς πύργους και εξωτερικά περιτρέχονταν από επικλινές έδαφος που έφτανε μέχρι το εξωτερικό τείχος. Υπολογίζεται ότι υπήρχαν περίπου 100 πύργοι κτισμένοι ανά 60 ή 70 μέτρα, με τετράγωνο ή πολυγωνικό σχήμα και επάλξεις σε τρεις πλευρές. Το εξωτερικό τείχος (προτείχισμα) είχε πάχος 2 μ. και ύψος περίπου 8,5 μ. και έφερε περίπου 70 πύργους.

Η πρώτη γραμμή άμυνας ήταν η εξωτερική τάφρος, το πλάτος της οποίας κυμαινόταν μεταξύ 15 και 20 μ. Κατά μήκος των τειχών υπήρχαν πύλες, εναλλάξ στρατιωτικές και μη, που οδηγούσαν σε διάφορα σημεία της Πόλης, με σημαντικότερη τη λεγόμενη Χρυσή Πύλη από την οποία εισερχόταν ο Αυτοκράτορας όταν επέστρεφε νικητής από τις εκστρατείες του για την τέλεση του καθιερωμένου θριάμβου του.

Τα θεοδοσιανά, όπως ονομάζονται, τείχη, αποτέλεσαν την κύρια οχύρωση της Κωνσταντινούπολης σε όλη τη διάρκεια της Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Σημαντικές προσθήκες και επισκευαστικές εργασίες για να διορθωθούν ζημιές, κυρίως από σεισμούς, πραγματοποιήθηκαν στα χρόνια του Αυτοκράτορα Ηράκλειου και του Λέοντα του Ε’. Ο Ηράκλειος τροποποίησε επίσης ένα μικρό τμήμα στο βόρειο άκρο της θεοδοσιανής περιμέτρου, ώστε να επεκταθούν τα τείχη και να περιλάβουν τον ναό των Βλαχερνών και την περιοχή γύρω από αυτόν.

Εκτός από τα χερσαία τείχη, η Πόλη προστατευόταν και από την πλευρά της θάλασσας με τείχη μήκους 12 περίπου χλμ. που εκτεινόταν κατά μήκος του Κεράτιου, του Βοσπόρου και της Προποντίδας, πάνω σχεδόν στην ακτογραμμή. Τα θαλάσσια τείχη ανήκαν στο ίδιο οχυρωματικό πρόγραμμα του Θεοδοσίου του Β’ και επισκευάστηκαν πολλές φορές στη συνέχεια.

ΠΗΓΗ: exploringbyzantium.gr

ΦΩΤΟ: ©Φωτογραφικό Αρχείο ΕΚΒΜΜ

Βιβλιογραφία

1. Kazhdan, A. P., The Oxford Dictionary of Byzantium, Washington D.C., 1991

2. Mango, Cyril, Byzantine architecture, Faber and Faber, Λονδίνο, 1979

3. Turnbull, S., Dennis, P., The Walls of Constantinople AD 324- 1453, Οξφόρδη, 2004

4. Bardill, J., Brickstamps of Constantinople, Οξφόρδη, Νέα Υόρκη, 2004

5. Κοντσίνα Ε., Η βυζαντινή πόλη, Βιβλιοπωλείο της “Εστίας”, Αθήνα, 2009